

Especials > FONS ÀUDIO

La línia de programes *Especials* acull propostes d'artistes i comissaris relacionats d'una manera o altra amb la programació del Museu i la Col·lecció MACBA. FONS ÀUDIO és una sèrie documental des de la qual artistes de la Col·lecció MACBA parlen en primera persona de la seva obra.

Continguts del PDF:

01. Sumari
02. Escaleta del programa
03. Obres de Joan Fontcuberta a la Col·lecció MACBA
04. Enllaços relacionats
05. Crèdits
06. Llicència

Producció: Lucrecia Dalt. Documentació i entrevista: Dolores Acebal.

FONS ÀUDIO #28

Joan Fontcuberta

Joan Fontcuberta (Barcelona, 1955) és fotògraf, crític, docent, comissari i historiador. La seva obra es desplega com un veritable assaig metafotogràfic entorn dels usos de la imatge i als seus perversos mecanismes de manipulació i consum. A FONS ÀUDIO #28, Fontcuberta ens parla sobre els seus anys de formació, sobre els processos d'incorporació de la fotografia al món de l'art, sobre postfotografia i sobre les seves obres a la Col·lecció MACBA.

01. Sumari

Hi ha fotògrafs que exploren el món amb la càmera. Fontcuberta prefereix explorar la càmera per desxifrar com serà la imatge del món que aquesta ens ofereix.

El 1978 es va llicenciar en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona. En aquell temps, la mirada de Fontcuberta estava ben entrenada en les argücies de la imatge publicitària, ja que el seu pare dirigia una agència que ell freqüentava des de petit. Tots dos sistemes de representació –el documental i el publicitari– li semblaven enganyosos. Per això, després d'una breu incursió en el camp del fotoperiodisme, es va llançar a investigar les maneres a través de les quals el mitjà fotogràfic li podia permetre deconstruir la il·lusió de realisme i veracitat que ens ofereixen els mitjans.

Tot això succeïa en el context d'una Barcelona que acabava de sortir de la dictadura, en la qual una activa generació de fotògrafs lluitava per aixecar els fonaments d'una nova fotografia d'arrel conceptual, discurs crític i esperit postmodern, molt en sintonia amb el que passava en altres llocs d'Europa i dels Estats Units. Al costat de Fontcuberta hi havia Josep Maria Casademont, Toni Catany, Manel Esclusa, Pere Formiguera, Jordi Guillumet, Manolo Laguillo o Humberto Rivas, entre d'altres; fotògrafs que van dur a terme una feina multidisciplinària –eren creadors, docents, historiadors, editors i promotors– gràcies a la qual la fotografia de l'Estat espanyol va conquistar un nou estatus cultural, artístic i institucional. Eren els anys de les Jornades Catalanes de Fotografia, la Primavera Fotogràfica de Barcelona, la revista *Nueva Lente* o *Photovision* (de la qual Fontcuberta va ser co-fundador, l'any 1980, i redactor cap fins el 2001).

Des de llavors, l'obra de Joan Fontcuberta ha continuat posant en dubte la versemblança de la imatge i la seva capacitat per representar i suplantar el món real, i, alhora, qüestionant els límits sempre porosos entre la realitat i la ficció. A Fontcuberta l'interessen les funcions socials de la fotografia, l'ús públic de la imatge, la intoxicació de la informació i els processos de producció i transmissió del coneixement. I per disseccionar totes aquestes operacions, posa marxa un discurs crític i de paròdia amb el qual pretén activar la consciència i la capacitat d'anàlisi de l'espectador, atorgant-li espais per la reflexió i el dubte. El dubte, sosté Fontcuberta, és una eina de la intel·ligència.

El seu ús del fotomuntatge, el collage i d'altres tècniques de manipulació de la imatge, durant els vuitanta i noranta –en obres com *Herbarium* (1982), *Fauna* (1989), *Sputnik* (1997) o *Milagros & Co* (2000) –, ha anat donant pas, amb el canvi de mil·lenni, a la utilització de noves tecnologies i eines digitals – *Googlegrames* (2005), *Deconstruir Ossama* (2007) o *Monumentalbum* (2012)–.

Des de finals dels vuitanta, Fontcuberta ha exposat regularment en nombroses institucions d'àmbit internacional: el Museum Folkwang d'Essen, el MoMA de Nova York, The Art Institute of Chicago, l'IVAM de València, el MNAC de Barcelona, la Parc Gallery de Tòquio o la Fotografins Hus a Estocolm.

Entre els seus textos teòrics destaquen: *Estètica fotogràfica* (1982), *El beso de Judas. Fotografía y verdad* (1997), *Ciencia y fricción. Fotografía, naturaleza y*

[Joan Fontcuberta durant l'enregistrament de l'entrevista. Foto: Gemma Planell/MACBA, 2014]

artificio (1998) y *La cámara de pandora. La fotografi@ después de la fotografía* (2010), pel qual li va ser concedit el Premi Nacional d'Assaig (2011). També ha estat guardonat amb el Premi Nacional de Fotografia (1998) i amb el Premi Internacional Hasselblad (2013), pel conjunt de la seva carrera professional.

02. Escaleta del programa

- 00:54** Fotografia catalana als anys setenta i vuitanta: de la contracultura a la institució.
05:59 *Fauna* (1989) – Presentació.
08:33 *Fauna* – Els antecedents: *Herbarium* (1982).
11:52 *Fauna* – Una fotonovel·la darwinista de Joan Fontcuberta i Pere Formiguera.
14:48 *Fauna* – Dracs, monstres, harpies i altres referents populars.
16:06 *Fauna* – *Fauna* al Museo de Zoología. Entre la ciència i la ficció.
19:20 *Fauna* – *Fauna* al museu d'art. Entre l'obra i el document.
21:26 *Fauna* – Què no has vist que hi ha elefants que volen? Noves formes de censura contemporània.
23:02 *Sèrie Constel·lacions* (1993). Un joc d'equívocs cromogènics.
25:33 *Sèrie Suite Montseny* (1994-1995). Reflexions sobre l'autoria.
27:53 *Orogenèsis* (2003). Els paranys de la realitat; les representacions de l'art.
29:42 Sense ficció sense realitat.
33:10 Responsabilitat i resistència.

03. Obres de Joan Fontcuberta a la Col·lecció MACBA

Fauna, 1989
 Col·lecció MACBA. Fundació MACBA.
www.macba.cat/en/fauna-1659

MN 27: VULPECULA (NGC 6853) AR 19h 56,6' D +22° 43', 1993
 Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Dipòsit privat, Barcelona
www.macba.cat/ca/mn-27-vulpecula-ngc-6853-ar-19h-56-6-d-22-43-1751

Sèrie: Suite Montseny (IV). Cadira I, 1994 - 1995
 Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Donació de Hubert de Wangen
www.macba.cat/ca/serie-suite-montseny-iv-cadira-i-2831

Orogenèsis: Tàpies, Pintura Ocre, 1959, 2003
 Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Edició Fundació MACBA, 2003
www.macba.cat/en/orogenesis-tapias-pintura-ocre-1959-3824

04. Enllaços relacionats

Pàgina web de Joan Fontcuberta
www.fontcuberta.com

Joan Fontcuberta a la Galeria Àngels, Barcelona
angelsbarcelona.com/en/artists/joan-fontcuberta

"Prospectives postfotogràfiques", conferència de Joan Fontcuberta, dins del cicle *Moments fascinants de la fotografia: una història en imatges a la Virreina Centre de la Imatge* (28 de novembre de 2013)
vimeo.com/80679658

"Joan Fontcuberta. La postfotografia" a *La aventura del saber*, RTVE (13 de juny de 2013)
www.rtve.es/alacarta/videos/la-aventura-del-saber/aventura-del-saber-joan-fontcuberta-postfotografia/1870690/

[Joan Fontcuberta i Pere Formiguera *Fauna*, 1989]

“Entrevista: Joan Fontcuberta siempre provocador e intranquilo” a *Atención obras*, RTVE (10 de maig de 2013)
www.rtve.es/alacarta/videos/atencion-obras/entrevista-joan-fontcuberta-siempre-provocador-intranquilo/1813567/

“Joan Fontcuberta: la mirada intencionada” a *Retrats*, TV3 (23 d’abril de 2013)
www.tv3.cat/videos/5038011/Joan-Fontcuberta-La-mirada-intencionada

Entrevista a Joan Fontcuberta a TV3alacarta (10 de març de 2013)
www.tv3.cat/videos/4495431/Entrevista-integre-a-Joan-Fontcuberta#

Joan Fontcuberta, “Por un manifiesto postfotográfico” a *La Vanguardia* (11 de maig de 2011)
www.lavanguardia.com/cultura/20110511/54152218372/por-un-manifiesto-postfotografico.html

---

05. Crèdits

Produït per Lucrecia Dalt. Veus: Lucrecia Dalt i Roc Jiménez de Cisneros.
Entrevista i documentació: Dolores Acebal. Enregistrat amb un micro Beyerdynamic MC 930, una gravadora Tascam DR-100 i editat amb Ableton Live.

---

06. Llicència

2014. Aquest podcast està llicenciat sota Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya (CC BY-NC-ND 3.0).